

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 25.02.2026 nr 1-4/26/778;
KLIM/26-0257/-1K
Meie 24.03.2026 nr 1.1-11/916-2

Autoveoseaduse muutmise seaduse eelnou kooskõlastamine

Austatud härra Leis

Toetame eelnõu eesmärki luua õiguslik raamistik elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) vahetamiseks, mis on oluline samm transpordisektori digitaliseerimisel ja halduskoormuse vähendamisel. Samas on meil eelnõu kohta mitmeid märkuseid, millega palume arvestada.

1. Andmete kättesaadavus ja rahastus: Maksu- ja Tolliamet (edaspidi *MTA*) on varasemalt olnud kaasatud Kliimaministeeriumi aruteludesse, mil oli skoobis ainult eFTI andmete kasutamine järelevalve teostamiseks veose ajal, mistõttu plaanis *MTA* andmete kasutamise lahendada järgmiselt:

- a) läbi Politsei- ja Piirivalveameti APOLLO rakenduse andmetele ligipääs. Samas Politsei- ja Piirivalveameti APOLLO rakendus ei pruugi tagada *MTA*-le kogu vajalikku teavet.
- b) Kliimaministeerium on eelnevatel aruteludel lubanud, et Kliimaministeerium arendab MISP2 platvormile päringuportaali. Samas on eelnõus (lk 7) järgmine viide: *Igal pädeva asutuse andmekogul on kohustuslikuna üks liidestus eFTI väravaga. eFTI väravad tagavad päringute vahetamise. Igal pädeval asutusel on ligipääs eFTI värava kaudu tehtavatele päringutele oma või ühise pädeva asutuse kasutajaliidese kaudu, mis on osa ametniku töövahenditest.*

Eelnevast tuleneb, et päringuportaali arenduskohustus on eelnõuga suunatud siiski asutustele endile.

Kuigi Kliimaministeerium vastutab eFTI värava tehnilise arendamise ja haldamise eest, peab iga pädev asutus looma oma infosüsteemis vähemalt ühe liidestuse väravaga. Samas on eelnõus (lk 21) järgmine viide: *„Tellitakse Kliimaministeeriumi eestvedamisel 2026. aastal detailanalüüsis, et kaardistada pädevate asutuste konkreetset vajadused ning määratleda arendustööd, mis on vajalikud nii pädevate asutuste infosüsteemides kui ka eFTI väravas.*

eFTI värava loomise ja pädevate asutuste infosüsteemide arenduskulud on võimalik katta ELi projektirahastusest ühe miljoni euro ulatuses. Kliimaministeerium koostöös Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusega on juba alustanud eFTI värava

arendamisega Euroopa ühendamise rahastuse toetuse abil. eFTI värava volitatud töötlejaks on planeeritud määrata Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus.

Seaduse rakendamine toob kaasa eFTI värava püsikulud - igal aastal orienteerivalt 450 000 eurot. Püsikulu sisaldab arendustööde kulu, teenuse majutuskulusid, DevOps teenust, sertifitseerimist, turvatestimist ja muid süsteemi töös hoidmiseks vajalikke tegevusi. Seetõttu tuleb alates 2027. aastast sellest planeerida Kliimaministeeriumi valitsemisala eelarvesse lisaraha 450 000 euro ulatuses.“.

Eelnõust ei loe selgelt välja, mis asutus arendusega seotudkulud kannab. Kui iga asutus siiski ise peaks kulud kandma, vajab see MTA poolt täiendavat analüüsi, millist IT-arendust süsteemi rakendamiseks vaja läheks ja kui palju IT-arendus maksma läheks. Selgitame, et MTA-l ei ole rahalisi vahendeid eelnõu rakendamiseks planeeritud.

2. eFTI andmete kasutamine: Eelnõu näeb ette eFTI andmete kasutamist ka riskianalüüsis ja vajadusel ka mitmesugustes järelevalvelistes tegevustes, kuid kehtivas seaduses puudub selliseks andmete töötamiseks selge õiguslik alus.

3. Automatiseerimine: MTA liigub protsesside automatiseerimise suunas, kus masintöödeldavad andmed peavad võimaldama automaatset riskianalüüsi. Hetkel ei ole andmete automaatseks masstöötluseks ja talletamiseks MTA infosüsteemides täielikku õiguslikku alust, kuigi eelnõu loob selleks üldise raamistiku ja eeldused. Seletuskirjas märgitakse, et masintöödeldavad andmed võimaldavad pädevatel asutustel analüüsida kaubaveo mustreid, tuvastada kõrvalekaldeid ja reageerida operatiivselt rikkumistele, mis loob eeldused riskihindamiseks ja andmepõhiseks otsustamiseks. eFTI värav ise on vaid päringute vahendamise keskkond, kus andmeid (v.a metaandmed ja logid) ei säilitata. Kui MTA peaks hakkama andmeid automaatselt masin-masin liidese kaudu saama ja neid oma andmekogudes töötleva, peab selleks olema eraldiseisev õiguslik alus, mida täna MKS-is ei ole.

Ettepanek maksukorralduse seaduse (MKS) muutmiseks autoveoseaduse (AutoVS) muutmise eelnõu raames.

Selleks, et tagada MTA-le õiguslik alus elektroonilise kaubaveoteabe (eFTI) tõhusaks kasutamiseks ja andmepõhiseks järelevalveks ja riskianalüüsiks, on MTA hinnangul vajalik täiendada maksukorralduse seaduse § 59 lõikega 1³.

Võimalik sõnastusettepanek: „*Maksuhalduril on õigus töödelda maksuseaduste ja maksualase teabevahetuse seaduse rikkumise ohu hindamiseks, riskianalüüsiks, maksumenetluses tõendina ja rahvusvahelise ametiabi osutamiseks andmeid, mis on talle teatavaks saanud autoveoseaduse alusel või tema valdusesse jõudnud riikliku järelevalve teostamise käigus.*“.

Andmete töötlemiseks ja säilitamiseks AutoVS muutmise eelnõuga luuakse eFTI värav, mille kaudu on MTA-l kui pädeval asutusel õigus pääseda juurde elektroonilisele kaubaveoteabele. Seletuskiri sätestab, et kui asutus soovib eFTI värava kaudu saadud andmeid oma andmekogudes töödelda ja säilitada, peab selleks olema piisav siseriiklik õiguslik alus. Pakutud MKS-i muudatus loob vajaliku aluse, lubades järelevalve käigus (nt maanteekontrollis eFTI värava kaudu) saadud andmeid kasutada ka maksumenetlustes ja riskianalüüsis.

MTA liigub protsesside automatiseerimise suunas, kus eesmärk on pärida andmeid masinloetaval kujul ja hinnata riske automaatselt, kaasates ametniku vaid riski tuvastamisel. Eelnõu kohaselt võimaldavad masintöödeldavad andmed analüüsida kaubaveo mustreid ja tuvastada kõrvalekaldeid, mis loob eeldused andmepõhiseks otsustamiseks. MKS-i täiendamine annab selge volituse selliseks andmetöötluseks väljaspool vahetut järelevalvetegevust.

Täna esitatakse transpordidokumente MTA-le sageli dubleerivalt (nt tollideklaratsiooni lisana või aktsiisikaupade kontrolliks). Kui MTA-l on õigus järelevalve käigus eFTI väravast saadud andmeid taaskasutada ja riskasutada maksuriskide hindamiseks, väheneb ettevõtjate kohustus samu andmeid korduvalt esitada. See toetab reaalamajanduse põhimõtteid ja andmete korduvkasutust.

Kaubaveod on sageli piiriülesed. Muudatus võimaldab MTA-l edastada järelevalve käigus kogutud asjakohast teavet teiste EL-i liikmesriikide maksuhalduritele ametiabi raames, ilma et selleks peaks olema Eestis algatatud eraldiseisev maksumenetlus. See parandab oluliselt võimekust tuvastada piiriüleseid maksukohustusi ja ennetada pettusi.

Kokkuvõttes aitaks MKS § 59 täiendamine lõikega 1³ tagada, et eFTI rakendamisega kaasnev digitaliseerimine ei piirdu vaid vaatamisõigusega, vaid võimaldab MTA-l muuta järelevalveprotsessid automaatseks, andmepõhiseks ja efektiivseks, tuginedes seadusest tulenevale andmetöötlusõigusele.

4. Palume seaduse rakendamisega kaasnevad kulud eelnõus põhjalikumalt lahti kirjutada, millistest kulukomponentidest kulu koosneb summade lõikes ning lisada kuluvajadused aastate lõikes kogu RES perioodi ulatuses 2027–2030. Lisaks palume lisada seletuskirja kulude osasse lause „Kulude katteks taotleb Kliimaministeerium vahendeid 2027. aasta riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve menetlemise protsessis. Juhul kui riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve menetlemise käigus täiendavaid vahendeid ei eraldata, siis katab Kliimaministeerium lisandunud kohustused olemasoleva valitsemisala eelarve piires.“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Virge Aasa 5885 1493 Virge.Aasa@fin.ee
Maret Mets 5885 1422 Maret.Mets@fin.ee
Rando Kängsepp 5982 5053 Rando.Kangsepp@fin.ee